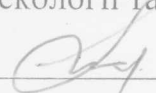
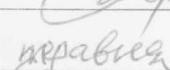

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність 101 "Екологія"

"Допускається до захисту"

Завідувач кафедри загальної екології та екотрофології

д-р. с.-г. н., професор В.В. Лавров

"20" 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Порівняльна характеристика ентоморізноманіття у органічних сільськогосподарських культурах

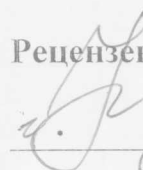
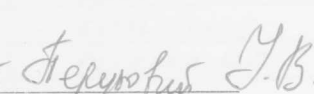
Виконала: студентка 4 курсу
екологічного факультету
денної форми навчання
Салтанюк Віталіна Русланівна

Науковий керівник:
кандидат с.-г. наук, доцент
Грабовська Тетяна Олександрівна

Рецензент:

 доцент Г.В.

Я, Салтанюк Віталіна Русланівна, засвічую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність - 101 «Екологія»

«Затверджую»

Гарант ОПП «Екологія», першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти, канд. с-г.
наук, доцент В.М. Харчишин

«07» жовтня 2022 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачу

Салтанюк Віталіні Русланівні

Тема: «Порівняльна характеристика ентоморізноманіття органічних сільськогосподарських культур»

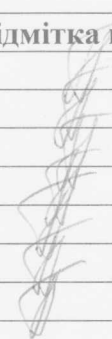
Затверджено наказом ректора № 189/1 від 06.06.2023 р.

Термін здачі студентом готової випускної роботи в деканат до «12» червня 2023 р.

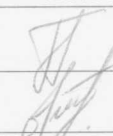
Перелік питань, що розробляються в роботі:

- Органічне сільськогосподарське виробництво як цілісна багатофункціональна модель господарювання.
- Виробництво та обіг органічних сільськогосподарських культур.
- Ентоморізноманіття органічних сільськогосподарських культур.
- Попит на органічну продукцію на агропродовольчому ринку.
- Ентоморізноманіття на полях органічної сої.
- Ентоморізноманіття на полях пшениці озимої.
- Ентоморізноманіття на полях органічної гречки.

Календарний план виконання роботи

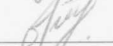
Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	28.10.2022	
Методична частина	04.11.2022	
Дослідницька частина	31.05.2023	
Оформлення роботи	01.06.2023	
Перевірка на плагіат	05.06.2023	
Подання на рецензування	14.06.2023	
Попередній розгляд на кафедрі	20.06.2023	

Керівник кваліфікаційної роботи

Т.О. Грабовська

Здобувач

В.Р. Салтанюк

Дата отримання завдання «07» жовтня 2022 р.

РЕФЕРАТ

ХХХХ

Салтанюк В.Р. Порівняльна характеристика ентоморізноманіття органічних сільськогосподарських культур на полях органічної сої, органічної пшениці озимої та органічної гречки в умовах Сквирської дослідної станції.

Досліджено ентоморізноманіття на органічних культурах сої, пшениці озимої та гречки в умовах Сквирської дослідної станції. Так як органічні поля не захищені від шкідників хімічними засобами захисту, тому важливо знати кількість та співвідношення комах з різною харчовою спеціалізацією.

Визначено кількість особин, розраховано індекси різноманітності Шеннона, Піелоу. Представлено основні види, які зустрічалися у екосистемах (полях, екотонах, полезахисних лісосмугах) органічного виробництва. Вивчено та проаналізовано комах на полях сої - Hemiptera (Heteroptera), Hemiptera (Homoptera), Coleoptera, Hymenoptera, Diptera; на полях пшениці озимої - Orthoptera, Hemiptera, Coleoptera, Thysanoptera, Hymenoptera, Diptera; на полях гречки - Thysanoptera, Hemiptera, Heteroptera, Coleoptera, Hymenoptera, Diptera..

Одержані результати можуть бути використані у господарствах з органічним виробництвом для забезпечення стійкості екосистеми.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 56 сторінок, 9 таблиць, 6 рисунків, список використаних джерел із 42 найменувань та додаток.

Ключові слова: ентоморізноманіття, комахи, пшениця озима, соя, гречка, індекси біорізноманіття, харчова спеціалізація, органічна продукція, органічні сільськогосподарська культура, агропродовольча продукція

ANNOTATION

Saltaniuk V.R. Comparative characteristics of the entomodiversity of organic agricultural crops in the fields of organic soybeans, organic winter wheat, and organic buckwheat in the conditions of the Skvyra research station.

Entomological diversity on organic crops of soybean, winter wheat, and buckwheat under the conditions of the Skvyra research station was studied. Since organic fields are not protected from pests by chemical means of protection, it is important to know the number and ratio of insects with different food specialization.

The number of individuals was determined, Shannon and Pielou diversity indices were calculated. The main species found in ecosystems (fields, ecotones, field protection forest strips) of organic production are presented. Insects in soybean fields were studied and analyzed – Hemiptera (Heteroptera), Hemiptera (Homoptera), Coleoptera, Hymenoptera, Diptera; in the fields of winter wheat – Orthoptera, Hemiptera, Coleoptera, Thysanoptera, Hymenoptera, Diptera; in buckwheat fields – Thysanoptera, Hemiptera, Heteroptera, Coleoptera, Hymenoptera, Diptera..

The obtained results can be used in farms with organic production to ensure the sustainability of the ecosystem.

The bachelor's qualification work contains 56 pages, 9 tables, 6 figures, a list of used sources with 42 titles and appendix.

Key words: entomodiversity, insects, winter wheat, soybean, buckwheat, biodiversity indices, food specialization, organic products, organic agricultural crops, agro-food products

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Наукові дослідження, проведені на Сквирській дослідницькій станції, показали важливу роль комах в екосистемі органічних полів. Ось деякі висновки, які можуть бути зроблені:

1. Виробництво органічних продуктів вимагає ресурсів (сировини); впровадження методів захисту ґрунту для вирощування культур від ерозії чи інших деградуючих процесів; запобігання шляхом вибору відповідних видів і сортів, стійких до шкідників і хвороб, відповідної сівозміни, механічного, фізичного та біологічного захисту, і т. д.
2. Сільськогосподарські культури є дуже важливим джерелом харчування для людей та тварин, і тому шкідники, які нападають на них, можуть значно погіршити врожайність і якість продуктів.
3. Дослідження щодо комах на органічних шляхах показують на деякі цікаві висновки. Органічні поля, які вирощуються без використання хімічних пестицидів і штучних добрив, можуть створити більш різноманітні та екологічно стійкі середовища для комах.
4. Кількість родин та особин комах коливалась залежно від фази розвитку досліджуваних рослин з переважанням у органічній екосистемі
5. Комахи на полях сої були представлені рядами Hemiptera (Heteroptera), Hemiptera (Homoptera), Coleoptera, Hymenoptera, Diptera. У перший період дослідження 23% становили хижаки, у другий – 12%, у третій – лише 5%. Паразитоїди зустрічалися тільки у липні.
6. Пшениці озимої - на початку червня фітофаги займали 69%, хижаки – 25%, у кінці місяця фітофаги – 99%, кінець липня фітофаги – 51%, сапрофаги – 33%, запилювачі та паразитоїди по 8% відповідно; У кінці червня комахи були представлені рядами Orthoptera, Hemiptera, Coleoptera, Thysanoptera, Hymenoptera, Diptera. Кількість особин коливалась від 4 до 94 (Thysanoptera). 13.07 Hemiptera, Homoptera нараховували 253 особини.

7. Гречка – впродовж всього досліджу найбільший відсоток становили фітофаги. У період дослідження зустрічалися ряди комах Thysanoptera, Hemiptera Heteroptera, Hemiptera Homoptera, Coleoptera, Hymenoptera, Diptera.. 208 особин ряду Hemiptera, Heteroptera та 122 ряду Diptera спостерігали у кінці липня. У першій половині літа кількість особин коливалась від 1 до 11.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Третяк В.М., Ляшинський В.Б. Поняття та сутність нетрадиційного сільськогосподарського землекористування та його екологізації і капіталізації // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. № 2. 2019. с. 85.
2. Шестопал Г.С. Основи органічного виробництва ягідної продукції / Г.С. Шестопал. – Львів: [б. в.], 2013. – 111 с.
3. Рудницька О.В. Формування попиту на органічну продовольчу продукцію в Україні: аналіз і перспективи // Економіка АПК. – 2005. – № 10. – С. 120.
4. Завадська Ю.С. Теоретико-прикладні аспекти формування ринку органічної агропродовольчої продукції / Ю. С. Завадська // Вісник Житомирського національного агроекологічного університету. - 2011. - № 2(2). - С. 445-452.
5. Мельничук Я. П. Документальне оформлення витрат і виходу продукції рослинництва органічного походження. ВІСНИК ЖДТУ. 2016. № 2 (76). С. 32.
6. Корніцька О.І. Еколого-економічне оцінювання виробництва органічної продукції// Агроекологічний журнал - №1, 2009 р. с. 68
7. Мороз Ю.Ю. Організація обліку виробництва і обігу органічної сільськогосподарської продукції і сировини. / Ю.Ю. Мороз // Житомирський національний агроекологічний університет. – 2013]:
8. Формування ціни на органічну продукцію / О. О. Гуцаленко // Економіка АПК. - 2013. - № 11. - С. 60.
9. Яценко О.М. Формування попиту на органічну продукцію на агропродовольчому ринку / О.М. Яценко, Ю.С. Завадська // Інноваційна економіка”. – 2010. – № 3 (17). – С. 204–208.
10. Лісовий М.М. Збереження ентомологічного біорізноманіття – запорука стабільності агроценозів. Сучасні аспекти збереження здоров'я людини:

- збірник праць X міжнародної міждисциплінарної наук.-практ. конф. / За ред. проф. Т.М. Ганича. Ужгород: 2017. С. 242-244.
11. Зайчук Т.О. Розвиток ринку органічних продуктів харчування як напрям підвищення конкурентоспроможності української економіки в умовах 192 євроінтеграції / Т. О. Зайчук // Вісник Сумського НАУ. – 2011. – Вип. 6/2. – С. 106–112 (Серія «Економіка і менеджмент»)
 12. Писаренко В.М. Система органічного землеробства агроеколога С.С. Антонця / В.В. Писаренко, А.С. Антонєць, Г.В. Лук'яненко, П.В.Писаренко. 2016. 131 с.
 13. Бойко Л. О. Виробництво органічної продукції – запорука продовольчої безпеки України. Збірник тез II Всеукраїнської науково- практичної інтернет-конференції «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ». 2018. с. 125-126.
 14. Іщенко Я.П. Особливості організації обліку витрат органічного сільськогосподарського виробництва. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2019. № 7. С.27
 15. Сокол Л.М. Екологічне (органічне) землеробство – складова сталого сільського господарства / Л.М. Сокол, Т.Р. Стефановська // Екологічна безпека. – 2008. – № 3. – С. 102–109.
 16. Калетнік Г. М., Пришляк Н. В. Виробництво та сертифікація органічної продукції: досвід США. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. № 9. - С. 22.
 17. Орехівський В.Д. Удосконалення інноваційних технологій органічного землеробства в Інституті сільського господарства Причорномор'я НААН на початку ХХІ ст. Електронне наукове фахове видання Історія науки і біографістика. 2018. № 2. Стаття № 14. 230-253. <https://doi.org/>.
 18. Саблук В.Т., Танчик С.П., Грищенко О.М., Омелянович Р.В. Формування шкідливої і корисної ентомофауни в агроценозах за різних систем землеробства. Наукові праці Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків. 2018. Вип. 26. С. 31-38.

- 19.Іщенко Я.П. Особливості організації обліку витрат органічного сільськогосподарського виробництва. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2019. № 7. С.32
- 20.Kucher O.V. (2012) Assessment of the development of marketing activities at agricultural enterprises. University scientific notes Journal of Khmelnytsky University of Management and Law № 3 (43). Khmelnytskyi. 2012. P. 535 - 539.
- 21.Гур'єва Н.В., Кравченко І.О., Березін В.М. Енторізноманіття сортів пшениці // Сучасні проблеми генетики, селекції та біотехнології рослин: Збірник наукових праць. – К.: Наукова думка, 2005. – Вип. 6. – С. 122-129.
- 22.Єфіменко Т.А., Кривенко О.Ю., Приходько В.І. Теоретичні та практичні аспекти збереження енторізноманіття овочів у сільському господарстві // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сільського господарства: наука, техніка, практика». – К.: Інститут сільського господарства, 2010. – С. 244-248.
- 23.Калініна І.В., Іванова Н.А., Петрова Н.В. Енторізноманіття овочів і зелені умови росту // Агроекологічні проблеми та їх вирішення: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – М.: Георгієвський університет, 2013. – С. 97-102.
- 24.Ковальова Т.І., Рябченко Л.І., Попова Л.М. Енторізноманіття органічних культур як складник збереження біорізноманіття // Екологія та збереження біорізноманіття: наука, освіта, практика: Збірник матеріалів ХХІІ Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Видавництво НАУ, 2017. – С. 321-326.
- 25.Костюк В.Г., Максимович І.В. Енторізноманіття органічних культур: стан і перспективи розвитку // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2015. – Вип. 218, Т. 2. – С. 189-197.

- 26.Максимович І.В., Яковенко Т.А. Енторізноманіття органічних культур як важлива складова екологічної безпеки сільського господарства // Науковий вісник НУБіП України. Серія: Агрономія. – 2018. – Вип. 279, Т. 1. – С. 72-79.
- 27.Міщенко О.М., Ковальова Т.І., Маслова І.В. Особливості енторізноманіття сортів сої залежно від методів вирощування // Науковий вісник НУБіП України. Серія: Агрономія. – 2019. – Вип. 292, Т. 2. – С. 44-51.
- 28.Орлов В.В., Ковальова Т.І., Баранець О.І. Енторізноманіття сортів гороху в органічному землеробстві // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2020. – Вип. 2 (51). – С. 94-100.
- 29.Петрик О.М., Батюк Л.Л., Литовченко В.М. Енторізноманіття сортів ячменю за умов органічного землеробства // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія: Агрономія. – 2019. – Вип. 33. – С. 141-146.
- 30.Ситник Т.О., Якушенко Т.О., Паращук О.М. Система збереження енторізноманіття рослинних культур в сільському господарстві // Науковий вісник Полісся. – 2014. – Вип. 4 (12). – С.122
- 31.Формування ціни на органічну продукцію / О. О. Гуцаленко // Економіка АПК. - 2013. - № 11. - С. 60.
- 32.Органічне виробництво і продовольча безпека. – Житомир: «Полісся», 2013. – 492 с.
- 33.Камінська Т.Г. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту в сільськогосподарських підприємствах: Автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.05.06. «Облік, аналіз та аудит» / Камінська Т.Г. – К., 2006. – С. 115.
- 34.Капштик М., Галяс А., Бакун Ю. Органічне агровиробництво: нові можливості та виклики для виробників зерна в Україні. – К. : CanEd, 2008. – 71с.

- 35.Ласло О.О. Органічне землеробство – шлях до екологічно безпечної продукції / О.О. Ласло // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2009. - № 1. - С. 137 – 139.
- 36.Кобець М.І. Органічне землеробство в контексті сталого розвитку / Проект «Аграрна політика для людського розвитку». – К., 2004. – 123 с.
- 37.Чайка Т. О. Передумови розвитку ринку органічної продукції в Україні / Т. О. Чайка // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 4, Т. І. – С. 240.
- 38.Єдина комплексна стратегія розвитку сільського господарства і сільських територій України на 2015–2020 роки. URL: <http://minagro.gov.ua/themes/garland/pdf/8.2%20Change%20UKR.pdf>
- 39.Органічне сільське господарство: еколого-економічні імперативи розвитку. Київ: ТОВ "Діа", 2015. 248 с.
- 40.. Органік в Україні. URL: <http://organic.com.ua>
- 41.Шубравська О.В. Ринок органічної продукції та перспективи його розвитку в Україні. Економіка України. 2008. № 1. С. 53–61.
- 42.. Шпикуляк О. Г. Інститут аграрного ринку : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ. 2009. 480 с.

